

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1 – а, 1000 – София, тел. 986-28-61, 987-55-13
факс: 987-65-14, e-mail: vds.vas@bitex.com

Изх. № 640.
Дата: 25.08.2009 г.

ДО
ДО КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,
представяван от заместник-председателя
Йордан Школагерски

по конституционно дело № 11/2009 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Във връзка с определението от 11.08.2009 г. по горното конституционно дело, с което сме конституирани като заинтересована страна изразяваме становище, с което заявяваме, че приемаме за основателно искането на омбудсмана на Република България за обявяване на разпоредбите на чл.113, ал.1,2 и 3 от Закона за културното наследство/ обн. Д.в. 19/2009 г./, както и на параграф 5, ал.2 и 3 от преходните разпоредби на този закон за противоконституционни, тъй като нарушават основните права на гражданите.

Като се присъединяваме към мотивите, изложени от омбудсмана на Република България, молим да имате предвид също така и следните съображения:

На първо място разпоредбата на чл.113 от ЗКН противоречи на нормата на чл.17 от Конституцията на Република България. В т.1 и 2 от решение № 19 /1993 г. по конст.дело 11/1993 г. изрично се посочва, че частна е собствеността на гражданите и юридическите лица. Собствеността на държавата и общините е публична и частна. Изключителната собственост на държавата върху обектите, посочени в чл. 18, ал. 1 от Конституцията, е публична. Останалите обекти, които са собственост на държавата и общините, са тяхна публична или частна собственост в зависимост от вида и предназначението им. Режимът на тези обекти се определя със закон.

Член 19, ал. 2 и 4 от Конституцията предвиждат създаването на условия и гаранции за разгръщането на свободната стопанска инициатива, основана на частната собственост. Принципните условия и гаранции се създават чрез закон. При упражняването на частната собственост всички правни субекти са равнопоставени. Член 19, ал. 2 и 4 се отнасят не само за гражданите и юридическите лица, но и за държавата и общините.

Атакуваната разпоредба от ЗКН е в противоречие с въведения с Конституцията принцип за неприкосновеност на частната собственост. Така собственикът на движими културни ценности не би могъл да се ползува от собствеността си и да се разпорежда сводобно с нея. С разпоредбата на чл.113 ал.1-3 от ЗКН се въвеждат утежняващи и ограничаващи административни процедури за разпореждане с движими културни ценности и се създават условия за заобикаляне или нарушаване на действащите законови норми, което от своя страна би попречило да се защити и опази културното ни наследство.

На второ място разпоредбата на параграф 5, ал.2 и 3 от преходните разпоредби на ЗКН противоречи на нормите на Закона за собствеността, където в чл. 80 изрично се предвижда възможността за придобиване на движима вещь по давност с непрекъснато владение в продължение на 5 години. Изключението е, когато лице придобие владението на движима вещь чрез престъпление. В този случай лицето, в чието владение е вещта не може да придобие собствеността ѝ по давност.

Не би могло да се игнорира института на придобивната давност като основен способ за придобиване на вещни права върху чужди вещи чрез упражняване на фактическа власт върху тях.

Липсата на съдебен контрол при определяне на произхода на вещите и способът им на придобиване, както и на изключване на възможността да са ги придобили по давност би довело до грубо нарушаване на принципа за неприкосновеност на частната собственост.

Не би следвало със закон да се стигне до там, че гражданите, притежатели на движими културни ценности, които са имали законова

възможност да ги придобият при действащата преди ЗКН нормативна уредба изведнаж да не могат да се позоват на придобивна давност и от владелци да се превърнат в държатели. Това би означавало за културни ценности, които дадено лице притежава от дедите си и са преминавали от поколение на поколение, да се изисква официален документ за придобиването им, а това лице да не може да се позове на придобивна давност като основание за придобиването им.

С оглед гореизложеното молим да уважите искането на омбудсмана на Република България и да обявите за противоконституционни разпоредбите на чл.113, ал.1,2 и 3 от Закона за културното наследство/ обн. Д.в. 19/2009 г./, както и на параграф 5, ал.2 и 3 от преходните разпоредби на този закон.

С уважение

